

HET WOORD VAN DE WEEK

20e jaargang nr. 11

13 maart 1967

Orgaan van DE HUMANISTISCHE LUISTERKRING

administratie
postbus 114, Utrecht
tel. 030-24641
postgiro 58

abonnementsprijs f 6,— per jaar
buitenland f 7,50 per jaar
voor België f 6,50
losse nummers f 0,50
verschijnt wekelijks

Bemoeien die humanisten zich daar ook mee?

Vraaggesprek van Mevr. D. Roethof-Ensing en de heer P. N. Kruyswijk, in de radio-uitzending van maandag 13 maart 1967.

Vr. In vorige uitzendingen is er een paar keer het woord geestelijk raadsman gevallen, vertel jij nu eens wat dat woord voor jou inhoudt.

Nou op het eerste ogenblik schrik ik nog al van dat woord want dat weegt zo geweldig zwaar. Een geestelijk raadsman is een heel gewoon mens net als jij of ik. Het is helemaal niet zo dat een raadsman het weet en dat hij aan de ander kan vertellen wat hij doen moet. Veel liever zou ik willen spreken van beraad. Het is een overleg. Iemand, die met een moeilijkheid zit die kan zeggen ik wil er toch eens met een ander over praten. Misschien dat hij zo iemand in zijn eigen kring vindt, een oom of tante.

Vr. Je bedoelt dus hij geeft nooit raad, het is een vertrouwelijk overleg dat er plaats vindt? Ja, het is wat overdreven gezegd, maar je zou kunnen zeggen: een goeie geestelijk raadsman geeft nooit raad. Het is misschien een beetje overdreven (nee, maar dat begrijp ik).

Vr. Maar laten we nou zeggen „mijnheer Jansen, die zit dus in moeilijkheden. Hoe kan zo iemand nou die weg tot die raadsman vinden? Hoe kan hij zich tot je wenden?”

De weg in het algemeen te vinden is dat het algemeen meer en meer bekend wordt, daar is zo'n radio-uitzending ook weer een onderdeel van. Maar hoe men dan de stap doet om zich tot een raadsman te wenden, dat kan ik eigenlijk het best aan een voorbeeld duidelijk maken. Dan kies ik maar één van de gevallen uit de praktijk, zoals we die de laatste jaren hebben gehad. Ik denk aan een alleenstaande vrouw, die in een Rooms-Katholieke omgeving woonde, opgevoed was en opgegroeid was en ook haar werkkring had en die nu tegen de vijftig jaar geworden was, misschien was ze al

even in de vijftig, dat weet ik niet zo precies meer en die langzamerhand het gevoel kreeg: ik geloof dit niet meer, ik hoor daar niet meer bij. Ze had natuurlijk wel eens dat woord Humanistisch Verbond gehoord op de één of andere manier en nu schreef ze aan ons of wij ook een andere werkkring in een andere streek voor haar wisten waardoor ze zich overeenkomstig haar nieuwe denkwijze zou kunnen ontplooien.

Vr. Ja, dus je maakte als het ware een soort ruimte voor haar, een nieuwe geestelijke ruimte.

Ja, dat vind ik inderdaad een bijzonder goede aanduiding, dat woord ruimte maken, dat doet zich in zo veel gevallen voor. De mensen komen bij ons, wat heel veel voorkomt, ook met huwelijksmoeilijkheden en dan komt zo iemand en die zegt: „Nu moet er wat gebeuren, we zijn niet meer gelukkig met elkaar maar de spanningen nemen nu zo toe en zegt u mij nu wat ik moet doen”. Daar komt dan eigenlijk de vraag op neer. „Moeten we scheiden of moeten we bij elkaar blijven”. En dan kunnen wij daar natuurlijk als raadsman niet „het” antwoord op vinden. Maar het is vaak doordat je dan zegt: „Wat pleit er voor de ene kant en wat pleit er voor de andere kant” en je laat iemand het eens van alle kanten belichten, dat hij dan in eens zelf merkt, dat de toestand nog niet rijp is om een beslissing te nemen. Doordat hij dat in het gesprek met de ander heeft gemerkt, krijgt hij de kracht, de ruimte zoals jij zei, de moed, om toch nog eens een tijd verder te leven en het eens rustig te laten groeien.

Vr. Ja, gebeurt het eigenlijk wel eens dat er een geval dermate belangrijk is dat naar jouw mening een psychiater, een arts, een specialist, laten we zeggen een andere instantie nodig is in zo'n geval? Wat doe je dan?

Ja, dat is niet een kwestie van belangrijkheid.

2 uitzendingen per week

elke maandagavond van 19.40—19.50 uur de rubriek Geestelijk Leven. (Hilversum I)

elke vrijdagavond van 22.25—22.30 uur de rubriek Kort commentaar. (Hilversum II)

onze radio uitzending van maandag 13 maart 1967

Het kan zijn, dat het zo belangrijk is, dat je bij de raadsman moet blijven of zo belangrijk dat het naar de psychiater moet, het is een kwestie van het terrein waarop het ligt, dat is in beide gevallen even belangrijk. En we hebben wat dat betreft hele goede samenwerking zowel met artsen, als met maatschappelijk werkers en dan is het dikwijls zo, dat het de taak van de raadsman is om met zijn cliënt zoals we dat dan noemen, degene, die met de moeilijkheid gekomen is eens te bespreken of hij ook eens met zijn arts zal spreken of met een maatschappelijk werker en dat de geestelijk raadsman dikwijls de brug is, omdat hij eigenlijk een gewone mijnheer of mevrouw is, als gewoon mens in de sfeer van het menselijk gesprek, dat hij de brug wordt, waardoor de ander over die drempel naar de instantie heen komt en zich daar toe durft te wenden en daar ook dan op dat specialistische gebied weer verdere hulp ontvangt.

Vr. Ja, zeg Paul, als laatste vraag zou ik je dit willen stellen: het komt van iemand, die zelf humaniste is, misschien als een overbodige vraag maar heeft men nu voor dit alles nog zo speciaal ook een humanist nodig?

Ja, Doki, ik zou bijna willen zeggen wat denk je daar zelf van?

Vr. Ja, maar ik stel de vraag en jij geeft de antwoorden.

Nou natuurlijk niet dat hoeft helemaal geen humanist te zijn als iemand zelf katholiek is of Jehova-getuige dan kan hij over het algemeen beter bij iemand van zijn eigen richting hulp vinden. Maar er zijn zo ontzaglijk veel mensen, honderdduizenden toch wel tegenwoordig, die nu juist aan een norm of een God twifelen, die zeggen ik heb daar geen zekerheid meer over, ik heb er geen houvast meer aan en voor die mensen is het zo prettig dat er nu een instantie is, dat er mensen zijn, die zonder dat ze een boodschap hebben, want wij als humanisten hebben niet een bepaalde boodschap, die we brengen, maar die bereid zijn samen met de ander te zoeken, waarbij hij zelf vooral de beslissing moet nemen, te zoeken welke weg hij vinden wil. Zonder dat we een van te voren vaststaande norm of godheid hebben. Je moet er tenslotte alleen door heen. Maar dat alleen dat betekent, dat je het beslissende, het eigenlijke, alleen moet doen: de beslissing nemen. Maar daarvoor, daar vlak om heen, vlak om het eigenlijke heen, is het dan juist zo belangrijk om nog eens met een ander te kunnen spreken op voet van gelijkheid en beraad te houden. Je staat dus alleen maar toch met anderen verbonden, en dat is dacht ik het typisch humanistische.

Vr. Ik zou nu toch de vraag kunnen stellen over de praktijk. Zou je misschien nog iets

Binnenkort zal verschijnen:

**GESCHIEDENIS
VAN HET HUMANISME
IN NEDERLAND**

van dr. A. L. Constandse

Verkoopprijs: f 8,90. Nu reeds te bestellen bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, postbus 114, Utrecht door storting of overschrijving op postrekening no. 30 49 60, met vermelding van de titel van het boek.

kunnen vertellen van je werk op het terrein van de begeleiding de „coaching” met een mooi hollands woord van de vrijwilligers onder de geestelijke raadslieden?

Ja, het is zo dat het Humanistisch Verbond helaas nog te weinig geld heeft om over het hele land bezoldigde beroepskrachten voor dit werk te hebben, daar hebben we er maar een hele enkele van en het werk wordt dus groten-deels door vrijwilligers gedaan. Dat heeft ook een groot voordeel, dat deze raadslieden dus een gewone mijnheer of mevrouw zijn, die overdag met ander werk in de maatschappij hun boterham verdienen, maar die moeten dan natuurlijk wel goed uitgezocht worden, goed geselecteerd. En het werk van mij en anderen als beroepskracht is dat we overal in het land informeren en opletten en dat we dan, als we iemand vinden die wat meer levenservaring en wat meer levenswijsheid heeft dan anderen, voorzover je dat dan natuurlijk zo'n beetje kunt merken, dat we dan nader met hem kennis maken en dat er dan wordt nagegaan of zo iemand kan luisteren, of die het vermogen heeft tot luisteren en vooral tot geheimhouding. Ja, want dat is natuurlijk een verschrikkelijk belangrijk punt. — Ja, als iemand dat niet zou kunnen, dan zou hij gewoon moeten afvallen en wanneer dan iemand aan deze voornaamste voorwaarden voldoet dan is het nog zo, dat hij wanneer hij bereid is mee te werken, jarenlang eerst als voorlopig medewerker in dit werk wordt binnengeleid en ook wanneer hij eenmaal in de praktijk als raadsman gaat optreden, dan blijft hij nog voortdurend in gesprek met de beroepskracht en onder begeleiding van de beroepskracht dit werk doen. We roepen onze medewerkers in groepjes bijeen en bespreken dan met elkaar de problematiek waar men voor komt te staan en vinden daar samen het antwoord, dat is weer dat typisch humanistische, dat je het antwoord met elkaar vindt.

Ik dank je hartelijk voor dit gesprek en ik hoop ook, dat de luisteraars er hun conclusie uit zullen kunnen trekken.

**STICHTING
STEUNFONDS
PRAKTISCH HUMANISME**

Amersfoort

**GIRO
6168**

er niet in berusten

Een kleurig foldertje kwam een paar dagen geleden met de post mee, ons toegestuurd door een secretaris van een plaatselijke gemeenschap van het Humanistisch Verbond, ergens in het Gooi. Het bewuste geschriftje was huis aan huis bezorgd en droeg op de voorkant de wat zoetelijke titel van „Een dak van liefde”. Geen reclame dus zoals we die dagelijks bij bosjes in de brievenbus krijgen en die ons opwekken meer te kopen, meer te gebruiken, meer geld uit te geven en daarbij tevens te sparen. Want is het u wel eens opgevallen dat je overal bij kunt sparen? Niet alleen zegels die recht geven op fraaie geschenken, maar ook geld. Bij aanschaffing van deze soep of dit wasmiddel spaart u zoveel cent. Een zinnig mens vraagt zich dan wel af, waarom de fabrikant de prijs er niet meteen mee verlaagt, maar de reclame-vakmensen zullen wel haarfijn hebben uitgedokterd, dat we veel meer tot kopen verleid worden als we het gevoel hebben iets te besparen, ook als we iets kopen dat we eigenlijk niet eens zo dringend nodig hebben.

Maar goed, terug naar het foldertje dat over de liefde ging, of liever over een dak van liefde. Het kwam er op neer, dat er in die betreffende gooise gemeente een interkerkelijke commissie was opgericht, die zich met woningbemiddeling gaat bezighouden. Het was een oproep aan mensen die nog wat ruimte in hun huis hebben die voor anderen, die zo graag een dak boven hun hoofd willen, beschikbaar te stellen. Maar de commissie weet ook wel, dat men niet zo maar die ruimte afgeeft, ook al zou men wel willen, omdat samenwoning dikwijls een bron van ellende is, zowel voor de verhuurder als de huurder. En iedereen wil graag baas in eigen huis zijn en het blijkt, dat in vele gevallen mensen over een ongelofelijke fantasie beschikken als ze elkaar het leven wensen zuur te maken. En wat die commissie nu wil is, om heel zorgvuldig de geschikte personen uit te zoeken, die goed bij elkaar passen, zodat een goede samenwoning een redelijke kans van slagen krijgt.

Over de woningnood die maar niet wil eindigen is al voldoende gezegd, geschreven, gestudeerd. Er gaat geen week voorbij of we komen er mee in aanraking, via de krant, de televisie, een protestvergadering, of wat dan ook. Alle politieke partijen hebben de bestrijding ervan in hun programma staan en regelmatig zien we de cijfers van het steeds stijgende aantal nieuwe woningen dat gebouwd wordt. Het is niet genoeg en daarvoor zijn dan ook weer allerlei argumenten. Te weinig bouwvakarbeiders, al lopen er nogal wat van deze vakmensen op het ogenblik zonder werk, een te hoge rentestand, te hoge huren die voor velen niet betaalbaar zijn en gaat u zo maar door.

Iedereen is er wel van overtuigd, dat er wat moet worden gedaan en dat er veel wordt gedaan. Er staan zelfs woningen leeg, omdat ze niet zijn te betalen, althans voor hen die ze nodig hebben.

Maar het is ook een feit, dat in dit welvarende land duizenden jonge mensen van jaar op jaar hun huwelijk moeten uitstellen, omdat ze geen plek om te wonen kunnen vinden. Dat er, met veel fantasie overigens, oude zolders en met alle hygiëne spottende krotten, zo goed en zo

kwaad als het gaat tot woonruimte worden omgebouwd. Dat velen een veel te groot deel van hun inkomen moeten uitgeven om een dak voor hun liefde te krijgen.

Misschien is het ergste wel, dat we het allemaal zo vanzelfsprekend zijn gaan vinden. Er is na de oorlog een generatie opgegroeid, die niet beter weet dan dat je geen huis kunt krijgen, of althans een deel ervan, ook al zou je graag willen trouwen. En dat je niet alleen een heleboel geluk moet hebben en een dikke portemonnaie, maar ook genoeg moet nemen met situaties die spotten met alle sociale vooruitgang waar we zo trots op zijn.

Als die aktie in dat Gooise dorp maar een klein beetje succes heeft, is er al veel bereikt. Niet alleen doordat weer wat mensen kunnen worden geholpen, maar ook doordat een sleur van onverschilligheid wordt doorbroken en er niet in berust wordt.

We zijn blij, dat de humanisten in dat dorp van harte meewerken. Dat doen ze niet, omdat ze zich zo geveild voelen erkend te worden door de kerk, ook niet omdat ze de illusie hebben dat daarmee de woningnood uit de wereld kan worden geholpen, maar omdat ze weten dat een mens niets is zonder de ander en we samen de wereld bewoonbaar moeten maken.

TH. W. POLET

DE BUITENWERK COMMISSIE

Voor 1967 staan een aantal nieuwe activiteiten op het programma.

A. Kinder- en jongerenkampen.

1. Voor 10—12 jarigen een week naar een vast kamp.
2. Voor 13—15 jarigen, 3 12 daagse tentenkampen op Texel. Van begin juli tot half augustus.
3. Voor 16—18 jarigen, 2 trektochten. Een naar Engeland en een naar Noord-Frankrijk.

U kunt zich schriftelijk wenden tot mej. O. Verwaal, Kastelenplantsoen 58, Utrecht.

Reizen, het is zijn hart losmaken

Van het anker der kleine vaart,

Om het vlot te laten geraken

Op de zeeën der wereldkaart.

Het is zijn hart van het beminde

Losrukken, fier en onbevreesd,

Om het schoner nog weer te vinden

Dan het ooit voordien is geweest.

Bertus Aafjes

Raadsels

Naar ik heb vernomen is men bezig het rode boekje van Mao Tse Toeng in het Nederlands te vertalen. Ik zal het mij zeker aanschaffen, zodra het in de boekhandel te koop is. Dat ik dus doende een beweging, partij, instantie of persoon steun die mij in haar streven niet sympathiek is, moet ik op de koop toenemen. Ik kan slechts vurig aannemen, dat mijn bijdrage de emmer die Het Rijk van het Midden heet, niet zal doen overlopen.

Ik kan mij best voorstellen, dat de inhoud mij tegen zal vallen en ik verwacht dit zelfs. Want de enkele citaten die ik er uit gelezen heb, zijn niet van dien aard, dat ik er bijzonder van onder de indruk was. Integendeel, voorzover het geen opwekkingen waren, bestemd voor gelovige Pekinezen die er alleen maar in hun geloof bevestigd door moeten worden, waren het kernspreuken voor huishoudelijk gebruik. Nu heb ik daartegen geen bezwaar. Maar in de vijf- à zesduizend jaar, waarin de mensen gewoon zijn hun goede invallen op te schrijven, is er al een en ander genoteerd en bewaard. In dit ons eigen orgaantje kunt gij van tijd tot tijd een wijze spreuk vinden. Als het u gaat als mij, zult gij de woorden lezen en somtijds zeggen: „Drommels, dat is juist en zeer puntig gezegd.” Een andere keer denkt gij wellicht: „Daar had ik nog niet aan gedacht, maar het kon wel eens waar zijn.” En als gij eigenwijs of een twijfelaar zijt, zult gij wel eens denken: „Hm, dat zou ik nog eens willen zien” of (wat mij nogal eens gebeurt): „Het zal wel waar zijn, maar het tegengestelde is evenzeer waar.” Er zijn firma's die jaar in jaar uit scheurkalenders uitgeven die op elke dag, van 1 januari tot en met 31 december een korte gedachte vermelden. En voor hen, die de gesprekken graag opfleuren met een diepzinnig woord zijn er zelfs boekdelen te koop met duizenden sententies, waaruit zij maar hebben te kiezen.

Het is mij echter nog nooit overkomen, dat ik na het lezen van een of meer wijsheden, hetzij in dit Woord, hetzij elders, zodanig in vervoring geraakte, dat ik de straat oprende en met het blad op een plein ging staan zwaaien. Ook heeft een spreuk mij er nog nooit toe gebracht mijn gezin, have en goed in de steek te laten teneinde een ambassade te gaan belegeren of een hoge ambtsdrager uit zijn functie te dringen. En ik vermoed, dat mij dit ook niet zal gebeuren, nadat ik het rode boekje in Nederlandse vertaling zal hebben gelezen.

Het lezen over en aanschouwen van demonstraties, dreigende armgebaren, culturele en andere revoluties in Azië, Afrika, Latijns Amerika en nog enkele andere wereldstreken geven mij vaak een ontmoedigd maar tevens bevredigd gevoel. Waarom het mij ontmoedigt zult u wel kunnen begrijpen. Het zal u niet anders gaan. Het bevredigt mij, omdat ik er de moge-

lijke vernietiging van een hardnekkige denkfout in zie.

Het is bekend, dat er in de lange geschiedenis van landen als China en India mannen hebben geleefd die diep gedacht en wijze woorden gesproken hebben. Voor de rest weten de meesten van ons uit die landen niet veel. En als hun belangstelling die kant uitgaat, denken zij bij het horen van het woord China aan Lao Tse of Koeng Foe Tse. Tot zover is alles best. Maar dan zijn zij vervolgens geneigd te menen, dat dit land bewoond is door allemaal mannen met lange dunne baarden, die de handen in de mouwen steken en boordevol zitten met waardevolle gedachten. En dit nu is overduidelijk onjuist. Het kan niet juist zijn. Het moet in China en in India en in Zambia en overal elders net zijn als hier: er zijn dommen en slimmen, wijzen en dwazen, goeden en slechten. En de overgrote meerderheid is er net tussen in. Net als hier zijn ook daar de meeste mensen een beetje goed en een beetje slecht, soms dom, soms slim, een enkele keer wijs en ook wel eens dwaas.

Nu en dan leiden de omstandigheden er toe, dat er een golf van goedheid, menslievendheid, offervaardigheid over een groep, over een heel land gaat. Wij weten helaas, dat het ook anders kan zijn. Een „volk van dichters en denkers” kan in korte tijd veranderen in een verzameling hyena's. Schreeuwers, wraakzuchtigen, waanzinnigen krijgen de overhand en velen volgen hen. De stem van hen die dit alles verafschuwen wordt een tijdlang niet meer gehoord. Maar eens krijgt hun stem weer kracht en de waanzin ebt weg. Ik heb mij laten vertellen, dat in China tien miljoen jonge mensen met het rode boekje hebben gezwaaid. Misschien zijn er nog eens honderd miljoen geweest, die dat prachtig hebben gevonden. Maar er zijn zeker miljoenen moeders en vaders geweest die zich in angst hebben afgevraagd hoe het met hun kind ging en die de aanstichters van dit massale gezwaai hebben vervloekt.

Er blijven dan nog vijfhonderd miljoen of zo iets over, die gewoon door zijn gegaan met ploeteren op hun akkertje, met eten en drinken en praten en slapen. Met gewoon voortleven dus. Elke dag gingen er 2000 dood, gewoon in hun bed. En er werden elke dag 6000 kleine chineesjes geboren. De mensen die daarmee te maken hebben gehad, familieleden, vaders en moeders, zij hebben werkelijk wel wat anders aan hun hoofd gehad dan zwaaien met het rode boekje van Mao.

Toch wil ik proberen aan de weet te komen, waarom zovelen zo opgewonden worden door dit werkje. Ik vrees, dat het mij wel een raadsel zal blijven. Maar wat heb ik eigenlijk tot nu toe anders gedaan dan pogen zulk soort raadsels op te lossen?

H. H.

uitzendingen van het humanistisch verbond

vrijdag 17 maart 22.45 uur: Kort commentaar (Hilv. II)

maandag 20 maart 19.40 uur: „Bemoeien die humanisten zich daar ook mee?” R. O. Battes in gesprek met mevr. D. Roethof-Ensing (Hilv. I)